

ด่วนที่สุด

ที่ ศธ 04277/50

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

7 มีนาคม 2557

เรื่อง มาตรการในการพานักเรียนไปนอกสถานศึกษา (เพิ่มเติม)

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทุกเขต

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ 04277/ว65 ลงวันที่ 20 พฤษภาคม 2556

สิ่งที่ส่งมาด้วย มาตรการในการพานักเรียน นักศึกษา ไปนอกสถานศึกษา และเดินทางไกล เข้าค่ายพักแรมของ
ลูกเสือ เนตรนารี และยุวภาษา (เพิ่มเติม) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตามหนังสืออ้างถึง และประกอบกับมีเหตุการณ์รถบัสครูและนักเรียนประสบอุบัติเหตุ
ขณะเดินทางไปทัศนศึกษาที่บริเวณ กม.ที่ 42-43 ทางหลวงหมายเลข 304 อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี
เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2557 เป็นเหตุให้มีนักเรียนและครูเสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บจำนวนมาก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใคร่ขอให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำชับให้
สถานศึกษาในสังกัดดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการพานักเรียน และนักศึกษาไปนอก
สถานศึกษา พ.ศ.2548 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรการในการพานักเรียน และนักศึกษาไปนอก
สถานศึกษา และเดินทางไกล เข้าค่ายพักแรมของลูกเสือ เนตรนารี และยุวภาษา และคู่มือแนวทางปฏิบัติและ
มาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2556 ส่วนที่ 3 มาตรการป้องกันและแก้ไข
อุบัติเหตุจากการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานศึกษา โดยมีมาตรการเพิ่มเติม ดังนี้

1. การเลือกยานพาหนะและผู้ขับขี่ (มาตรการที่ 8)

1.1 สถานศึกษาต้องจัดทำสัญญาเช่ารถกับผู้ที่ได้รับอนุญาตประกอบการขนส่งจาก
กรมการขนส่งทางบกและใช้รถที่จดทะเบียนเป็นรถโดยสารสาธารณะ ซึ่งจะมีการทำประกันภัยตาม พ.ร.บ.
คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ แบบสัญญาเช่ารถยนต์ต้องกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับ
สภาพรถและพนักงานขับรถ พร้อมกับระบุความรับผิดชอบเกี่ยวกับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นให้ชัดเจน

1.2 ผู้ประกอบการขนส่งต้องจัดการโดยสารที่มีสภาพที่มั่นคง แข็งแรง พร้อมใช้งานได้
อย่างปลอดภัย โดยมีอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด เช่น มีเข็มขัดนิรภัยทุกที่นั่ง
มีประตูฉุกเฉิน ถึงดับเพลิง ค้อนทุบกระจก ครบถ้วนสมบูรณ์ และผ่านการตรวจสอบสภาพรถจากกรมการขนส่งทางบก

1.3 ให้สถานศึกษาจัดส่งบุคลากรที่เกี่ยวข้องไปตรวจสอบ ดูแลความเรียบร้อยของ
สภาพรถโดยสารให้พร้อมใช้งานได้อย่างปลอดภัย โดยขอความร่วมมือสำนักงานขนส่งจังหวัดหรือสถานตรวจ
สภาพรถยนต์เอกชนในการตรวจสอบสภาพรถคันที่จะใช้เดินทาง

1.4 ให้สถานศึกษาตรวจสอบพนักงานขับรถที่ผู้ประกอบการขนส่งจัดหามาให้ว่า
มีใบอนุญาตขับรถที่ถูกต้องตรงตามประเภทของรถโดยสาร ใบอนุญาตไม่สิ้นอายุ มีความรู้ มีความชำนาญ
เส้นทางตามแผนการเดินทาง มีความสุภาพเรียบร้อย ไม่ดื่มสุรา ทั้งนี้ สามารถตรวจสอบประวัติพนักงานขับรถ
จากกรมการขนส่งทางบกหรือสำนักงานขนส่งจังหวัด พร้อมทั้งขอความร่วมมือโรงพยาบาลหรือสถานอนามัย
ใกล้เคียงในการตรวจความพร้อมและสภาพร่างกายของพนักงานขับรถก่อนออกเดินทาง

1.5 กรณีที่เป็น...

1.5 กรณีที่เป็นการเดินทางในเส้นทางที่ผ่านภูเขาลาดชันและคดเคี้ยวให้ใช้รถโดยสาร
ชั้นเดียวในการเดินทาง

2. การจัดทำแผนการเดินทาง (มาตรการที่ 9)

2.1 สถานศึกษาต้องดำเนินการสำรวจเส้นทางก่อนการพานักเรียน และนักศึกษา
ไปนอกสถานศึกษา โดยเลือกเส้นทางที่ปลอดภัยที่สุด

2.2 สถานศึกษาต้องจัดทำแผนที่สังเขป แสดงเส้นทางการเดินทางให้ชัดเจนพร้อมทั้ง
ระบุผู้รับผิดชอบ พร้อมทั้งจัดส่งแผนการเดินทางหรือแผนที่เส้นทาง รวมทั้งจุดที่ต้องระมัดระวังในเส้นทาง
ให้กับผู้ประกอบการขนส่งและพนักงานขับรถศึกษาก่อนการเดินทาง

2.3 ให้แผนการเดินทางเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาเช่ารถยนต์กับผู้ประกอบการขนส่ง
โดยพิจารณากำหนดการเดินทางให้รัดกุมรอบคอบ ไม่ควรเริ่มเดินทางในเวลากลางคืน เพื่อให้ถึงที่ทัศนศึกษา
ในช่วงเช้า โดยเส้นทางที่ขับไกลเกินกว่า 4 ชั่วโมง ผู้ประกอบการต้องจัดพนักงานขับรถจำนวน 2 คน
เพื่อสับเปลี่ยนกันขับ หรือจัดแผนการเดินทางให้มีระยะเวลาหยุดพักไม่น้อยกว่าครึ่งชั่วโมงหลังขับรถติดต่อกัน
เป็นเวลา 4 ชั่วโมง

2.4 สถานศึกษาต้องจัดทำแผนสำรอง กรณีมีเหตุฉุกเฉินและจำเป็น โดยจะต้องแจ้งให้
ผู้ประกอบการขนส่งรับทราบและมีส่วนรับผิดชอบกับแผนสำรองดังกล่าวด้วย

3. การปฏิบัติระหว่างการเดินทาง (มาตรการที่ 10)

3.1 ผู้ควบคุม และผู้ช่วยผู้ควบคุมต้องกำกับ ดูแล ไม่ให้มีการบรรทุกนักเรียน และ
นักศึกษาเกินจำนวนที่นั่งของรถโดยสาร

3.2 ผู้ควบคุมและผู้ช่วยผู้ควบคุมต้องกำกับ ดูแล พนักงานขับรถไม่ให้ขับรถเร็ว
เกินอัตราที่กฎหมายกำหนดหรือมีพฤติกรรมเสี่ยงในการขับรถที่อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุ รวมทั้งห้ามมิให้มี
การเสพสุรา สิ่งเสพติด ของมีเงินมา และเล่นการพนันทุกชนิด

3.3 ผู้ควบคุมและผู้ช่วยผู้ควบคุมต้องกำกับ ดูแลนักเรียน และนักศึกษาให้คาดเข็มขัด
นิรภัยทุกคน

ทั้งนี้ ขอให้ปฏิบัติตามมาตรการในการพานักเรียน นักศึกษา ไปนอกสถานศึกษา และเดินทางไกล
เข้าค่ายพักแรมของลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่แนบด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบ แจ้งสถานศึกษาให้ทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชาติ จีระวุฒิ)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

โทร.0 2288 5599 โทรสาร 0 2282 6658

ด่วนที่สุด

ที่ ศธ 04277/๒๖5

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๖

เรื่อง การเฝ้าระวังป้องกันนักเรียนบาดเจ็บหรือเสียชีวิตในรถและการไปทัศนศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทุกเขต

อ้างถึง หนังสือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด่วนที่สุด ที่ ศธ 04277/136 ลงวันที่ 15 มีนาคม ๒๕๕๖

ตามที่ มีข่าวเด็กปฐมวัยในความดูแลของโรงเรียนเอกชนเสียชีวิตจากการถูกลิ้มไว้ในรถรับส่ง ต่อเนื่องกัน 2 ราย และกรณีเกิดอุบัติเหตุรถบัสครูและนักเรียนพลิกคว่ำขณะเดินทางมาทัศนศึกษา ที่กรุงเทพมหานครเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ แจ้งให้สถานศึกษาจัดทำแผนป้องกันและแผนเผชิญเหตุแล้ว รายละเอียดตามที่อ้างถึง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใ้ขอให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาดำเนินการเฝ้าระวังป้องกันนักเรียนบาดเจ็บหรือเสียชีวิตในรถและการไปทัศนศึกษา ดังต่อไปนี้

1. กรณีพาครูและนักเรียนเดินทางไปทัศนศึกษา ขอให้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการพานักเรียนและนักศึกษาไปนอกสถานศึกษา พ.ศ.๒๕๔๘ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรการในการพานักเรียนและนักศึกษาไปนอกสถานศึกษา และเดินทางไกล เข้าค่ายพักแรมของลูกเสือ เนตรนารีและยุวอาสา และคู่มือแนวทางปฏิบัติ และมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๒ เรื่องการพานักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่ โดยมีข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

1.1 ในสัญญาจ้างควรกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับสภาพรถและพนักงานขับรถให้ชัดเจน

1.2 ขอความร่วมมือโรงพยาบาลหรือสถานีอนามัยใกล้เคียงในการตรวจความพร้อมของพนักงานขับรถก่อนออกเดินทาง

2. การป้องกันกรณีเด็กเสียชีวิตจากการถูกลิ้มในรถ ควรดำเนินการเฝ้าระวัง ดังนี้

2.1 ให้สถานศึกษาจัดทำแผนป้องกันและเผชิญเหตุกรณีดังกล่าว โดยให้มีการตรวจสอบเฝ้าระวัง และมีผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน โดยเฉพาะสถานศึกษาที่มีเด็กปฐมวัยในความรับผิดชอบ

2.2 ให้ผู้บริหารสถานศึกษากำกับ และติดตามให้ผู้รับผิดชอบปฏิบัติตามแผนอย่างเคร่งครัด และสม่ำเสมอ

2.3 ให้สถานศึกษาที่มีเด็กปฐมวัยดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เด็กทราบวิธีการขอความช่วยเหลือเบื้องต้น เช่น การกดแดงสัญญาณในรถ วิธีการเปิดประตูหรือเปิดกระจก เป็นต้น

จึงเรียนมาเพื่อทราบ แจ้งสถานศึกษาให้ทราบ และถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

(นายชินภัทร ภูมิรัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

โทร. 0 2288 5599 โทรสาร 0 2282 6658

ผู้ตกน้ำ

1. ควบคุมสติให้มั่นคง เมื่อตกน้ำให้ว่ายน้ำและผล่อออกจากเรือโดยเร็ว อย่าพยายามว่ายน้ำเพื่อคว้ากราบเรือขณะที่เรือกำลังแล่นเป็นอันตราย เพราะจะถูกน้ำดูดเข้าไปใต้ท้องเรือจะได้รับอันตรายจากใบจักรเรือ

2. เมื่อเห็นว่าพ้นระยะอันตรายจากใบจักรเรือแล้วให้หยุดว่ายน้ำ พยายามลอยตามน้ำไว้ อย่าพยายามว่ายน้ำตามหรือว่ายน้ำเข้าฝั่งเพราะอาจหมดแรงจมน้ำเสียก่อน

3. ถอดรองเท้า เข็มขัด หรือสิ่งของติดตัวที่จะเป็นเครื่องถ่วงทิ้งให้หมด

4. คอยคว้าจับสิ่งลอยน้ำที่มีผู้โยนให้จากเรือ เพื่อใช้เป็นเครื่องพยุงตัว หากคว้าจับไม่ได้หรือไม่มีผู้โยนสิ่งใดมาให้ ให้ถอดเสื้อหรือกางเกงออกทำไปงลอยน้ำพยุงตัวไว้ชั่วคราว

5. ปลอยตัวลอยตามน้ำรอจนกว่าเรือจะวกกลับมาช่วยเหลือหรือจนกว่ากระแสน้ำพัดพาไกลฝั่งที่ตื้นหรือที่มั่นคงซึ่งพออาศัยยึดเหนี่ยวได้ จึงค่อยว่ายน้ำไปยังที่หมายนั้นรอการช่วยเหลือต่อไป

5) เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล ส่งสถานพยาบาลและรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ

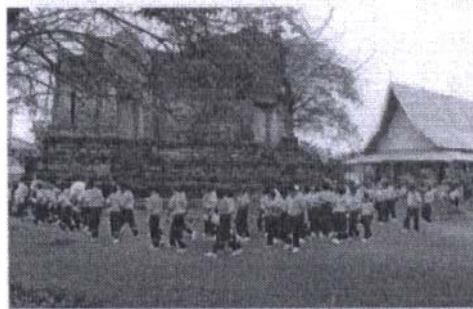
แนวทางแก้ไขปัญหา

1. ปฐมพยาบาลเบื้องต้น/นำส่งสถานพยาบาล
2. รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับ
3. แจ้งผู้ปกครองทราบ
4. โรงเรียนให้การดูแลช่วยเหลือตามความเหมาะสม

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- โรงพยาบาล
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- ผู้ปกครอง

6. อุบัติเหตุจากการพานักเรียนไปศึกษา นอกสถานศึกษา

ตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษา ได้กำหนดให้มีการพัฒนาผู้เรียน อย่างเต็มศักยภาพ ด้วยวิธีการสร้างองค์ความรู้ที่หลากหลาย จึงถือเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาและครูผู้สอนในรายวิชาต่าง ๆ ทุกกลุ่มสาระที่จะต้องดำเนินการให้มีประสิทธิภาพ การพานักเรียน

ไปศึกษานอกสถานที่ จึงเป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ได้เปลี่ยนบรรยากาศนอกห้องเรียน ปัจจุบันการจัดกิจกรรมหรือโครงการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ จึงเป็นที่นิยมและแพร่หลายมากขึ้นเป็นลำดับ และบางครั้งอาจมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ดังนั้นเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการจัดกิจกรรมดังกล่าว จึงกำหนดมาตรการในการป้องกันและแนวทางแก้ไข ดังนี้

การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ หมายถึงการที่ครูหรือผู้ที่เป็นหัวหน้าสถานศึกษาพานักเรียนไปเป็นหมู่คณะ จะเป็นเวลาเปิด

ทำการสอนหรือไม่ก็ตาม ซึ่งการเดินทางไปนั้น อาจไปและกลับในวันเดียวกันหรือไปพักค้างคืน เหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนระหว่างเดินทางไป ศึกษานอกสถานที่ อาจเกิดจากหลายกรณี เช่น อุบัติเหตุจากยานพาหนะ การทำกิจกรรมและความเจ็บป่วย เป็นต้น

แนวทางการดำเนินการ

1. ศึกษาและปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยเรื่องการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่โดยเคร่งครัด

2. เตรียมการและวางแผนการดำเนินการ

- กำหนดครูรับผิดชอบในด้านต่างๆ เช่น ฝ่ายเส้นทางและยานพาหนะ ฝ่ายพยาบาล ฝ่ายดูแลนักเรียน เป็นต้น

- ศึกษารายละเอียดสถานที่ที่จะไปศึกษาโดยชัดเจน

- ศึกษาและกำหนดเส้นทางการเดินทาง

- ให้มีการตรวจสอบสภาพยาน

พาหนะและผู้ขับขี่

- ทำหนังสือขออนุญาตผู้บังคับบัญชาและผู้ปกครองนักเรียน

- จัดทำประวัตินักเรียนที่ร่วมเดินทาง เช่น โรคประจำตัว กรู๊ปเลือด เป็นต้น

- ประกันอุบัติเหตุให้กับนักเรียนและครูทุกคนที่เดินทาง

- จัดให้มีการปฐมนิเทศครูและนักเรียนก่อนเดินทาง

- ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลให้ความปลอดภัย อาทิ ตำรวจทางหลวง สถานีตำรวจในพื้นที่ที่พักค้างคืนและระหว่างเส้นทาง รวมทั้งสถานีอนามัยโรงพยาบาล

- จัดครูควบคุมดูแลนักเรียนโดยแบ่ง

กลุ่มนักเรียนดูแลรับผิดชอบซึ่งกันและกัน จัดให้มีป้ายหรือธงสัญลักษณ์ที่สามารถมองเห็นได้แต่ไกล เพื่อการนัดหมายและป้องกันการพลัดหลง

- จัดให้มีป้ายชื่อประจำตัวนักเรียน

แสดงรายละเอียดชื่อนักเรียน โรงเรียน หมายเลขโทรศัพท์ ที่จำเป็นเพื่อการติดต่อในกรณีพลัดหลงหรือเกิดเหตุฉุกเฉิน

3. ในระหว่างการนำนักเรียนศึกษา นอกสถานที่โดยใช้นานพาหนะ ครูผู้ควบคุมดูแลนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย และใช้ความระมัดระวังเป็นอย่างดีให้การเดินทางเป็นไปอย่างมีระเบียบและเหมาะสมแก่กาลเทศะ และยานพาหนะต้องมีสภาพสมบูรณ์ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัย

4. ควบคุมดูแลในเรื่องอาหารที่นักเรียนนำไปรับประทานรวมทั้งที่ซื้อรับประทานด้วย

5. จัดเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น ยาเวชภัณฑ์ อุปกรณ์ปฐมพยาบาล เป็นต้น

6. หากมีการเกิดอุบัติเหตุให้ดำเนินการตามแนวปฏิบัติสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

7. เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาล และรายงานผู้บังคับบัญชาทราบแนวทางแก้ไขปัญหา

1. ปฐมพยาบาลเบื้องต้น/นำส่งโรงพยาบาล
2. รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับ
3. แจ้งผู้ปกครองทราบ
4. โรงเรียนให้การดูแลช่วยเหลือตามความเหมาะสม

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- โรงพยาบาล
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- ผู้ปกครอง

7. อุบัติเหตุจากการนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมสำคัญ

การร่วมกิจกรรมสำคัญเป็นกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดให้มีขึ้นเพื่อส่งเสริมเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ทักษะความสามารถในด้านต่าง ๆ ของนักเรียน และเป็นการสนองความต้องการของชุมชน ซึ่งชุมชนมักจะขอความร่วมมือจากสถานศึกษาอยู่เป็นประจำ เช่น กิจกรรมการแสดงของนักเรียน กิจกรรมเข้าค่ายพักแรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด เป็นต้น กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ หากครูผู้ควบคุมไม่วางแผนการทำกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ หากครูผู้ควบคุมไม่วางแผนการทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้รอบคอบ นักเรียนขาดความระมัดระวังในการทำกิจกรรมตามขั้นตอนที่ถูกต้อง สถานที่ใช้ทำกิจกรรมมีลักษณะที่อาจก่อให้เกิดอันตรายได้โดยง่าย หรืออุปกรณ์ที่ใช้อยู่ในสภาพชำรุดอุบัติเหตุก็อาจเกิดขึ้นกับนักเรียน การร่วมกิจกรรมสำคัญต่าง ๆ จึงต้องมีมาตรการป้องกันที่ดี